

Hayvanat Bahçesi

Bu sayımızda sizin için Ankara Hayvanat Bahçesi'ni ziyaret ettik. Amacımız, buradaki hayvanların nasıl yaşadıklarını, onlara nasıl bakıldığını ve burada günlerin nasıl geçtiğini öğrenmekti. Bu ziyaretin sonucunda çok şey öğrendik, üstelik çok da eğlendik.

Ankara Hayvanat Bahçesi, Ankara'nın ortasında, ağaçlarla çevrili, geniş ve yeşil bir alanda. Burası, ülkemizin ilk hayvanat bahçesi. Zaman içinde genişletilmiş ve bugünkü haline gelmiş. Hayvanat Bahçesi Müdürü Nadir Şahin'in belirttiğine göre, burada 190 türden toplam 2500 hayvan barınıyor. Bu kadar çok sayıda hayvanın sağlıklı kalabilmeleri için çok iyi bakılmaları gerekiyor. Bu nedenle hayvanat bahçesinde çok sayıda görevli var. Bunların arasında biyologlar, veterinerler ve bakıcılar da yer alıyor. Biyologlar, hayvanların, doğadaki davranışlarını, yaşam alanı özelliklerini,

nasıl beslendiklerini araştırıyorlar. Sonra elde ettikleri verilere göre beslenme programı, barınakların iyileştirilmesi gibi çalışmalar yapıyorlar. Örneğin, erkek ve dişi pumalar ayrı yaşarlar. Bu özellik bilinmeden, iki puma aynı barınağa konulursa birbirlerini öldürebilirler. Veterinerler, düzenli olarak hayvanları kontrol ediyorlar. Hastalanan hayvan varsa gerekli tedaviyi uyguluyorlar. Bunun yanında hayvanların aşılarını yapıyorlar, beslenmelerini kontrol ediyorlar, almaları gereken ek besinleri belirliyorlar. Bakıcılar da hayvanların bakımı, temizliği, beslenmesiyle ilgili günlük işleri yapıyorlar.

Ziyaretimiz sırasında dikkatimizi, hayvanat bahçesinde yoğun bir yenilenme çalışması çekti. Birçok hayvan, daha geniş barınaklara geçirilmişti, yazlık ve kışlık alanlar birbirinden ayrılmıştı ve belli ki temizlik konusuna dikkat ediliyordu. Öğrendiğimize göre, özellikle 2000 yılından bu yana iyileştirme çalışmalarına hız verilmiş. Örneğin, eskiden dar kafeslerde yaşayan ayılar, artık açık ve geniş bir alanda serbestçe dolaşabiliyorlar. Ama yaşadıkları alanla ziyaretçilerin bulunduğu alan arasında büyük bir hendek var. Bu hendek, ayılar

la ziyaretçiler arasında bir engel oluşturuyor. Böylece hem ayılar rahat ediyor hem de ziyaretçiler onları kolaylıkla izleyebiliyor.

Hayvanat bahçesinde, şu anda devam eden ve birkaç ay içinde bitirilmesi planlanan bazı projeler var. Bunlara siz de sevineceksiz. Birincisi, ülkemizde ilk kez buraya kocaman bir akvaryum yapılıyor. Üstelik bu akvaryum, tünel gibi olacak ve siz içinde yürürken, başınızın üzerindeki bölümden balıkların geçtiğini göreceksiniz. Akvaryumun binası, dev bir köpekbalığı biçiminde. Akvar-

Kelaynak kuşları

Ankara Hayvanat Bahçesi'ne, binası köpekbalığı biçiminde olan büyük bir tünel akvaryum yapılıyor.

yum, 20 metre uzunluğunda, 10 metre genişliğinde, 4 metre yüksekliğinde olacak ve 600 ton litre su alabilecek. Akvaryumun içinde yer alacak tünelin duvarları, içinin görünmesini sağlayacak özel bir maddeden yapılıyor. Akrilik denen bu madde, cama göre daha hafif, dayanıklı ve ışığı geçirebiliyor. Bu sayede akvaryumun içindeki canlılar, okyanusun içindeymişçesine izlenebilecek.

Sizi sevindirecek ikinci proje de yunuslarla ilgili. Evet, Ankara Hayvanat Bahçesi'ne bir "gösteri yunusları havuzu" kurulacak. Bu proje tamamlandığında, yunusları yakından görüp onlarla yüzme olanağınız bile olacak. Bir başka hazırlık da yırtıcı hayvanlarla ilgili. Kurt, tilki, çakal gibi hayvanların barınaklarının daha geniş ve özelliklerine daha uygun bir hale getirilmesi amacıyla bir "Yırtıcı Hayvanlar Vadisi" kurulması planlanıyor. Vadi kurulduğunda, bu hayvanlar daha geniş bir alanda yaşayacaklar.

Bu bilgileri öğrendikten sonra hayvanat bahçesini dolaşmaya çıkıyoruz. Böylece hem hayvanları yakından göreceğiz hem de bakıcılarından bilgi alacağız.

Kaplan Yavrularına Ad Bulmak İster misiniz?

Ankara Hayvanat Bahçesi'nin Internet adresine (<http://www.ankarazoo.gov.tr>) girerek kaplan yavruları için düşündüğünüz adları önerebilirsiniz. Unutmayın, kaplan yavrularını ikisi dişi, biri erkek.

Büyük Kedilerle Tanıştık

İlk olarak yırtıcıların olduğu bölümdeyiz. Burada aslan, kaplan, leopar, puma gibi büyük kediler var. Bunların bakımını Zeki Kaya yapıyor. Kaya, 8 yıldır yırtıcıların bakımını

yaptığını, hayvanları ve işini çok sevdiğini söylüyor. Ayrıca, bakımını yaptığı hayvanlarla ilgili belgeseller izleyerek kendisini geliştirdiğini de belirtiyor. Yırtıcıların bölümünde bu ara işler çok yoğun. Çünkü hepsi birbirinden sevimli 3 kaplan, 1 aslan ve 5 de puma yavrusu var. Bu yavruların tümüne anneleri bakıyor. Yavruların, annelerinin kontrolünde, sağlıklı bir biçimde büyümeleri gerekiyor. Bazen yavru zayıf ve güçsüz olduğunda, anne yavruyu terk edebiliyor. Bu durumda, onu bakıcıların büyütmesi gerekiyor. Bundan 3 yıl önce böyle bir durum olmuş. Bir aslan yavrusu doğduğunda zayıf olduğu için annesi onu terk etmiş. Yavruyu görevliler besleyip büyüttmüşler. Adını da Efe koymuşlar. Efe, hâlâ hayvanat bahçesinde yaşıyor ve çok sağlıklı. Üstelik oyun oynamayı da çok seviyor. Hayvanat bahçesinde hayvanların doğum yapmaları, onlara iyi bakıldığına bir göstergesi. Çünkü bu hayvanlar, sağlıklı olmazlarsa ve kendilerini güvende hissetmezlerse üreme etkinliklerini durduruyorlar.

Aslan, kaplan, leopar ve puma gibi büyük kediler, doğada geyik, zebra gibi hayvanlarla beslenir. Buradaysa onlara verilen at, eşek ve tavuk

Yavru aslan, annesinin yanından hiç ayrılmıyor. Onun yanında kendini güvende hissediyor.

Yandaki ve alttaki fotoğraflarda Kaptan adlı erkek kaplanı görüyorsunuz. Kaptan, buraya 3,5 aylık yavruyken gelmiş. Şimdiyse 3 yaşında. Oyun oynamayı çok seviyor. Bakıcısı, su kabını doldurunca sevinip kabıyla oynamaya başladı. En sonunda da su kabını devirip susuz kaldı. Bu alışkanlığı yüzünden ara sıra su kabını kırıyor.

etini yiyorlar. Günde bir kez, akşamüstü besleniyorlar. Çünkü sabah beslenirlerse gün boyu uyuyacaklarından gereksiz yere kilo alabilirler. Akşam yemekten sonra gece boyunca hareket ediyorlar. Böylece kilo almaları da önlenmiş oluyor.

Aslanlar ve kaplanlarla tanıştıktan sonra pumaların yaşadığı bölüme geliyoruz. Doğada tek yaşayan bu hayvanların erkek ve dişileri, yalnızca üreme döneminde bir araya geliyorlar. Burada da erkek ve dişiler ayrı barınaklarda yaşıyorlar. Şila ve Şilga adlı iki dişi pumanın toplam 5 yavrusu var. Yavrular, 1 – 2 aylık. Onların fotoğraflarını daha yakından çekmek istiyoruz ve bize izin veriyorlar. Ama yine de çok dikkat etmemiz gerekiyor. Anne pumalar başka bir bölüme alınıyor ve yavruların yanına giriyoruz. Yavruların kürkleri desenli. 8 – 9 ay sonra bu desenler kaybolacak ve yavrular grimsi kahverengi bir renk alacaklar. Yavruların birini biraz sevip hemen bırakıyoruz. Çünkü hemen tırnaklarını çıkarıyor.

Büyük kedilerin bakıcısı, yazarımız Bülent Gözcelioğlu'na puma yavrularını nasıl tutması gerektiğini gösterdi. Çok hareketli oldukları için onların fotoğraflarını çekmekte zorlandık.

Sürüngenler Bizi Heyecanlandırdı

Sürüngenlerin bakımını Ömer Türker yapıyor. O da işini çok seviyor. Sürüngenleri çok iyi tanıyor ve en ufak bir hareketlerinden ne yapacaklarını anlıyor. Bize, onları günde bir kez fare, tavşan gibi besinlerle beslediklerini anlatıyor. Sürüngenler, genelde çok az hareket ediyorlar. Bu, aç olmadıkları anlamına geliyormuş. Aç olduklarıdaysa hızlı hareket etmeye başlıyorlarmış. Burada 10 yaşında bir piton, çeşitli türlerden yılanlar ve iguanalar var.

Sürüngenlerin bakıcısıyla birlikte zehirsiz bir yılanı inceledik.

Şempanzeler Çok Yaramaz!

Ziyaretçilerin en çok ilgisini çeken bölüme, şempanzelere ve maymunlara geliyoruz. Onların bakımını Murat Şahin yapıyor. Bilgileri ondan alıyoruz. Örümcek maymunu adı verilen maymun, çok hareketli ve akrobat gibi davranıyor. Bir el gibi kullandığı uzun bir kuyruğu var. Çok hızlı hareket ediyor, fotoğrafını çekemiyoruz. Burada şempanzeler ve şebek de denilen babunlar da var. Onlara besin olarak muz, yer fıstığı, elma gibi meyve, sebzeler, bal ve vitamin destekli besinler de veriliyor. Babunlar, doğada meyveden başka et de yerler.

Ancak burada, onlara et verilmiyor. Çünkü o zaman saldırganlaşıyorlarmış. Burada İdris, Davut ve Jimmy adlı şempanzeleri de görüyoruz. İdris ve Davut aralarında bağırıyorlar, ne demek istediklerini anlayamıyoruz. Jimmy de biraz gergin. Gergin olduğunu sinirli sinirli elindeki bir taşı sürüklemesinden anlıyoruz.

Çapkın, Güzide, Güzgölü ve Pijamalı

Hayvanat bahçesinde dört zebra var. Biri 8 ay önce doğmuş. Adı Pijamalı. Onun adını hayvanat bahçesini ziyaret edenler koymuş. Gruba liderliği anne yapıyor. Zebraların biri de 2006 yılının Nisan ayında doğuracak. Zebralarda gebelik 12 ay sürüyor. Anne, yavruyu 4 ay boyunca emziriyor. Yavru doğduktan 1 saat sonra yürüyebiliyor. Zebraların bakıcılığını Mehmet Aslan yapıyor. Tüm zebralara günde bir kova yem (arpa, buğday gibi) veriyor. Bunun yanında mevsime göre havuç, elma, taze ya da kuru ot gibi besinler de veriyor.

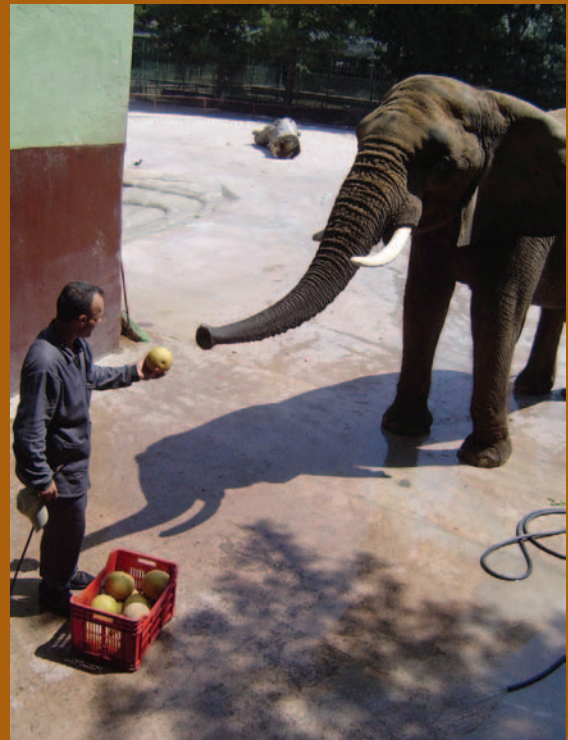
Memiş, Çok Söz Dinliyor

Hayvanat bahçesinde bir tane de suaygırı var. Suaygırı, kocaman ağız ve iri bedeniyle, burada fil den sonra en büyük hayvan. Anavatanı, Afrika'daki göller ve Nil nehri kıyıları. Onun bakımını da Mehmet Aslan yapıyor. Yazlık ve kışlık olmak üzere iki havuzu var. 1 - 2 metre derinlikte ve bulanık sulara yaşamayı seven suaygırları sualtında yaklaşık 5 dakika durabiliyor. Suyun altındayken burunları ve küçük kulakları kendiliğinden kapanıyor. Memiş, 1969 yılında buraya gelmiş. Bakıcısı ona elma, armut, ot gibi besinler veriyor. Ayrıca güneşlenmesi için yapılmış küçük bir kumluk alanı da var. Memiş, günün yaklaşık 16 saatini su da geçiriyor. Memiş'in fotoğrafını çekebilmemiz

için bakıcısı ona seslendi. Memiş, ona o kadar alışmış ki, hemen sözünü dinleyip geldi. Elbette sonunda yiyecek alacağını da biliyordu. Onları, bu güven dolu dostluklarıyla baş başa bırakıp oradan ayrıldık.

Tatlı Şirin, Çok Acıkmış

Son olarak hayvanat bahçesinin en yaşlı ve en iri hayvanının yanına gidiyoruz. Kocaman kullara ve uzun bir hortuma sahip olan bu Afrika filinin adı Şirin. Şirin'in bakımını Erdal Koçak yapıyor. Her sabah dışarı çıkarıp akşam da tekrar içeri alıyor. Şirin, her türlü meyve sebzeyi yiyebiliyor. Ona, günde 20 - 30 kg besin veriliyor. Şirin, 40 ya-

Bozayılar, Bize Ne Kadar Yakın

Hayvanat bahçesindeki gezimize devam ediyoruz. Bu kez geldiğimiz yer bozayıların olduğu bölüm. Bozayıların bakımıyla ilgilenen Murat Başoğlu. Başoğlu, uzun zamandır hayvanat bahçesinde çalıştığını ve bozayıların bakımıyla ilgilendiğini

söyledi. Onları, günde iki kez (sabah, akşam) elma, armut, meyve, sebze gibi besinlerle beslediğini anlattı. Bir bozayı, yılda 300 - 400 kg bal yiyebiliyormuş. Bahçede 1,5 ve 3 yaşlarında iki de yavru var. Bozayıları, bu kadar yakından görebildiğimiz için ne kadar şanslıyız. Onlar da böyle güzel bir alanda özgürce dolaştıkları için çok şanslılar.

şının üzerinde. Filler, genellikle 60 yaşına kadar yaşayabiliyor. Biz, yanlarına gittiğimizde Şirin'in yıkanma ve beslenme saatiydi. Bakıcısının onu yıkamasını oradaki tüm ziyaretçilerle birlikte izledik. Ardından da bir sürü kavun yedi.

Hoşçakalın!

Bu gezimiz, bize çok şey öğretti. Oradaki hayvanların tümünü birden size tanıştıramadık. An-

cak bu işin temelde nasıl yapıldığına ilişkin bir fikir edindik. Hayvanat bahçesinde yapılan işler, özellikle yabani hayvan bakıcılığı, gerçekten çok zor ve özverili bir çalışma gerektiriyor. Buradaki hayvanlar, doğada alışukları davranışların, genelde, tersini yapmak zorunda. Örneğin, doğada besin için koşan, savaşan ve her an etkin olan bu hayvanlara, burada besinleri hazır olarak veriliyor. Bu durum, onların davranışlarının değişmesine neden olabiliyor. Bu tür durumlarla baş edebilmek için

öncelikle hayvanları çok iyi tanımak, bilgi sahibi olmak ve sabırlı olmak gerekiyor. Bu nedenle hayvanat bahçesi görevlilerine çok iş düşüyor. Oradaki tüm görevliler, büyük özveriyle hayvanların mutsuz olmadan, gerginliğe düşmeden yaşamalarını sağlamaya çalışıyorlar. Biz, Ankara Hayvanat Bahçesi'ni çok sevdik. Eminiz, orada daha pek çok güzel çalışma yapılacaktır.

Yazarımız
Bülent
Gözcüoğlu,
Şirin'in
fotoğrafını
böyle
çekiyordu.

► Bülent Gözcüoğlu